

Beşinci Şua'da Üstad deccalla ilgili bir çok hadisin tevillerini yapmış. Risalelerde geçmeyen, deccal ile ilgili diğer hadislere bakış açımız nasıl olmalıdır?

Bu gibi hadisleri anlamak noktasında Üstad Hazretleri bize önemli bir tarz ve usul veriyor. Bize düşen, bu usul ve tarzın perspektifi ile meselelere bakmaktır. Yani Üstad Hazretleri bize balık vermiyor, balık tutmasını öğretiyor. **Özellikle Yirmi Dördüncü Söz'ün Üçüncü Dalı** ve bu daldaki asıllar, bu gibi hadisleri anlamakta nasıl bir usul takip edileceğini bize gösteriyor.

Bu asılları şu şekilde özetleyebiliriz:

Birinci Asıl: Kıyamet alâmetlerinin üstü kapalı bir şekilde bildirilmesinin nedeni.

İkinci Asıl: Dinî meselelerde delil gerektiren ve gerektirmeyen konular.

Üçüncü Asıl: Bazı hurafelerin İslâm'a girişi.

Dördüncü Asıl: Hadise dair yorumların hadisle karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Beşinci Asıl: Evliya ilhamının hadisle karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Altıncı Asıl: Hadisteki temsil ve kinayelerin, kelimelerin gerçek anlamlarıyla karıştırılmasından doğan sonuçlar.

Yedinci Asıl: Hadisteki teşbih ve temsillerin, cahillerin eline düşmesiyle gerçek sanılması. "**Yetmiş yılda cehennem dibine düşen taş**" ve "**öküz ile balık**" hadisinin açıklaması.

Sekizinci Asıl: Kıyamet vaktinin ve bazı önemli kişilerin gizli bırakılmasının sebepleri. **Mehdî, Süfyan, Deccal, Ye'cüc ve Me'cuce** dair bazı açıklamalar.

Dokuzuncu Asıl: Dünyanın önemsizliğine ve bazı sûrelerin fazilet ve sevabına dair rivayetlerde mübalâğa olarak görülen hususların açıklaması.

Onuncu Asıl: Bazı işlerin fazilet ve sevabına, yahut kötülüğüne dair rivayetlerde mübalâğa olarak görülen hususların açıklaması.

On Birinci Asıl: Hadislerde, yorumlanmayı ve tabir edilmeyi gerektiren benzetmeler.

On İkinci Asıl: Kur'ân ve felsefenin bakış açılarındaki farklılık ve bu farklılığın

doğurduğu sonuçlar.(1)

İkinci bir husus, bu gibi hadisleri iyi anlamak için alimlerin bu hadisler hakkındaki görüşlerine ve izahlarına müracaat edilmelidir. İlmi bir alt yapı olmadan bu gibi hadisleri kendi başımıza yorumlamak yanlış olur.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz'ün Üçüncü Dalı](#)